

Legitimitet og oppslutning om regelverk

I løpet av oktober har et nytt lag bestående av mer enn 11.000 lokalpolitikere inntatt landets 356 kommune- og bystyrer. De representerer ulike politiske partier som har det til felles at de alle ønsker å påvirke utviklingen til det beste for de som bor og arbeider i kommunen sin. For å oppnå det har de bedt om, og fått, tillit fra velgerne til å være deres representanter i de neste fire år. I løpet av den tiden skal de vedta kommunens budsjett, sørge for at kommunen har et godt tjenestetilbud til innbyggerne sine, vedta utbyggingsområder for næring og boliger, bygge, vedlikeholde og drive skoler, barnehager, og sykehjem, for å nevne noe.

Noen kommuner er i vekst, og må planlegge for økt befolkning, mens andre kommuner opplever fraflytting og må levere tjenestene med reduserte økonomiske rammer. I tillegg kommer en rekke lover og reguleringer som kommunene må forholde seg til. Lokalpolitikernes handlingsrom er med andre ord ikke uten begrensninger. Med de faktorer som spiller inn, skal kommunestyret vedta reguleringsplaner, kommunedelplaner, og de skal bestemme størrelsen på kommunale skatter og gebyrer.

På miljøområdet er mye av regelverket bestemt gjennom Norges tilknytning til EU gjennom EØS-avtalen. Forvaltningen av vannressurser er i stor grad basert på regelverk som kommer fra EU: vanddirektivet, med EQS-direktivet om prioriterte stoffer, nitratdirektivet, drikkevannsdirektivet og avløpsdirektivet. Flomdirektivet ble vedtatt å ikke være EØS-relevant, og er dermed ikke innført i Norge. Heller ikke badevannsdirektivet er innført i Norge.

Som ikke-medlem av EU har Norge begrenset innflytelse på utforming og vedtaksprosessen av EU-regelverket. Vi har muligheten til å

delta i EU-kommisjonens ulike ekspertgrupper ved utformingen av forslag, men graden av engasjement i dette arbeidet avhenger likevel av ressurser og prioritering fra norsk side, i tillegg til begrenset adgang til de forum hvor regelverket diskuteres og utformes. Når EU-kommisjonen skal utforme nytt regelverk er det ikke nødvendigvis Norges spesielle utfordringer eller forutsetninger som veier tyngst i vektsskålen. EU-regelverket vil dermed ikke alltid gjenspeile reelle behov i Norge, noe som kan gi utfordringer når beslutningene i EU er tatt, og regelverket skal innføres i norsk regelverk.

En forutsetning for å kunne gjennomføre regelverk på en effektiv måte er at det enkelt lar seg forklare og begrunne, både for de som skal gjennomføre tiltakene som kreves, og for de som på en eller annen måte blir påvirket av regelverket. Når regelverket etter hvert begynner å få effekt, skal tiltak planlegges, gjennomføres og finansieres - av noen. Noen kan være private eller offentlige virksomheter, industri eller annen næring. Eller privatpersoner, som for eksempel abonnenter av kommunens vann- og avløpstjenester. At regelverket har den nødvendige legitimitet hos de som blir påvirket, er derfor viktig for at det skal kunne virke etter hensikten, og gi de forventede resultatene. Et uheldig utfall av den pågående revisjonen av avløpsdirektivet, der minimumskravene som ventes innført, er at i mange tilfeller vil implementeringen kunne gi større kostnader enn de oppnådde positive effekter for miljøet. Alle tiltak har en pris, og i noen tilfeller kan de positive effektene for miljøet bli negative, på grunn av et stort energi- og klimafotavtrykk.

Det at avløpsdirektivet er et minimumsdirektiv gjør at mange av kravene ikke nødven-

digvis er tilpasset behovet i vannforekomsten som mottar det rensede avløpsvannet. Vårt nasjonale regelverk gir hjemmel for å stille strengere krav enn de som følger av minimumskravene. Og der hvor forholdene tilsier det, må kravene være strenge, slik som i Oslofjorden. Men minimumskravene kan ikke fravikes, selv om tiltaket er uforholdsmessig, på grunn av for eksempel høye kostnader eller gode resipientforhold. Faren for at det skjer er utvilsomt større når regelverket i utgangspunktet ikke er utformet for å løse utfordringer i Norge, men baserer seg på problemer i andre land, med andre naturlige forhold, eller andre forutsetninger.

Det nylig avholdte kommunevalget førte både nye og erfarne representanter inn i de mange kommunestyrene rundt om i landet. Disse skal fra og med i høst utføre sine plikter i ulike komiteer og utvalg, der de skal fatte vedtak om hvordan kommunen skal drives og utvikles de neste fire år. De skal også vedta budsjett og fastsette kommunale gebyrer. Alt dette vil ha direkte

effekt på innbyggernes økonomi. Noen av disse vedtakene vil høyst sannsynlig komme som en nødvendig følge av et regelverk som ikke er utformet med tanke på de utfordringer som finnes i den aktuelle kommunen. I den dyrtid som mange nå opplever og uroes av, er vi redd for hva de foreslåtte endringene i direktivet kan gjøre med innbyggernes generelle tillit til myndigheter og politikere. Både lokalt, nasjonalt og i EU. Og hva det kan gjøre med innbyggernes oppslutning om arbeidet med å ta vare på det verdifulle vannmiljøet.

Vi oppfordrer derfor regjering og sentrale politikere til å gjøre alt som er mulig for å sikre at regelverket blir utformet til beste for klima, mennesker og naturen, og så må vannbransjen parallelt følge opp med å planlegge, prosjektere, bygge og drifte løsningene som er mest bærekraftige ut fra de lokale forholdene.

Redaksjonskomiteen

«If it keeps on rainin', levee's
goin' to break
If it keeps on rainin', levee's
goin' to break
When the levee breaks, I'll
have no place to stay»

- Led Zeppelin, første vers av
"When the levee breaks"